

Bevisupptagning - Slovenien

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [sl](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.
Översättningen till [en](#) är dock redan färdig.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

- 1 [Bevisbörda](#)
 - 1.1 [Hur ser bevisbördereglererna ut?](#)
 - 1.2 [Finns det undantag från bevisbördereglererna? Om ja, i vilka fall? Är det i sådana fall möjligt att komma med motbevisning?](#)
 - 1.3 [Hur övertygande måste bevisningen vara för att läggas till grund för en dom?](#)
- 2 [Bevisupptagning](#)
 - 2.1 [Måste en part begära att bevisning tas upp eller kan domstolen ibland ta initiativ till bevisupptagning?](#)
 - 2.2 [Vad händer om en parts begäran om bevisupptagning godkänns?](#)
 - 2.3 [I vilka fall får domstolen avslå en parts begäran om bevisupptagning?](#)
 - 2.4 [Vilka olika bevismedel finns det?](#)
 - 2.5 [Hur går vittnesförhör till? Skiljer de sig från förhör med sakkunniga? Vilka regler gäller för skriftlig bevisning och sakkunnigutlåtanden?](#)
 - 2.6 [Har vissa bevismedel större bevisvärde än andra?](#)
 - 2.7 [Är det obligatoriskt att använda ett visst bevismedel för att styrka en omständighet?](#)
 - 2.8 [Är vittnen enligt lag skyldiga att avge vittnesmål?](#)
 - 2.9 [I vilka fall kan de vägra att vittna?](#)
 - 2.10 [Kan en person som vägrar att vittna straffas eller tvingas att avge vittnesmål?](#)
 - 2.11 [Finns det personer som inte får höras som vittnen?](#)
 - 2.12 [Vad är domstolens och parternas respektive roller vid vittnesförhör? När får ett vittne höras med tekniska hjälpmedel, till exempel videokonferens eller andra medier?](#)
- 3 [Bevisvärdering](#)
 - 3.1 [Om en part har skaffat fram bevisning på ett otillåtet sätt, hindrar det domstolen från att lägga den till grund för domen?](#)
 - 3.2 [Kan en parts utsaga användas som bevisning?](#)

1 Bevisbörda

Reglerna för upptagande av bevisning och bevisföring i civilrättsliga förfaranden regleras av civilprocesslagen (*Zakon o pravdnem postopku, ZPP*).

1.1 Hur ser bevisbördereglererna ut?

Den allmänna regeln är att parterna måste anföra alla omständigheter som de grundar sina yrkanden och invändningar på och lägga fram bevisning som styrker dessa omständigheter (artiklarna 7 och 212 i civilprocesslagen).

Käranden måste bevisa de omständigheter som ligger till grund för talan och svaranden de som ligger till grund för svaromålet. I den materiella rätten anges vilken part som är skyldig att hävda och bevisa en viss omständighet. Om något inte kan bevisas är det den part som enligt bestämmelserna i den materiella rätten är skyldig att hävda och bevisa omständigheten som får bära följderna av detta (artiklarna 7 och 215 i civilprocesslagen).

1.2 Finns det undantag från bevisbördereglererna? Om ja, i vilka fall? Är det i sådana fall möjligt att komma med motbevisning?

Det som ska bevisas är de omständigheter som yrkandena och invändningarna grundas på samt vetenskapliga, fackrelaterade och empiriska regler, men inte rättsregler. Domstolarna förutsätts redan känna till rättsreglerna ("*jura novit curia*").

Omständigheter som erkänns av en part under domstolsförhandlingarna behöver inte bevisas. Domstolen kan begära att erkända omständigheter ska bevisas om den anser att parten har åberopat omständigheten för att yrka något som han eller hon inte får (artikel 3.3 i civilprocesslagen).

Omständigheter som inte bestrids av parten eller som parten bestrider utan att ange skälen till detta ska anses ha erkänts av parten, om inte avsikten med bestridandet kan härledas till andra uttalanden som gjorts av parten. Parterna kan också förhindra följderna av denna presumtion om erkännande genom att förklara att de inte vidgår omständigheterna i fråga. Detta gäller dock endast omständigheter som inte har samband med partens uppförande eller uppfattade uppförande.

Erkända och allmänt kända omständigheter behöver inte bevisas (artikel 214.1 och 214.6 i civilprocesslagen).

Domstolen lägger en erkänd omständighet till grund för sitt avgörande utan att kontrollera sanningshalten (artikel 214.1 i civilprocesslagen), såvida den inte anser att parten har åberopat omständigheten för att yrka något som han eller hon inte får (artikel 3.3 i civilprocesslagen).

Omständigheter som förutsätts enligt lag behöver inte bevisas. Det kan dock bevisas att sådana omständigheter inte föreligger om inget annat anges i lagen (artikel 214.5 i civilprocesslagen).

1.3 Hur övertygande måste bevisningen vara för att läggas till grund för en dom?

För att kunna meddela ett avgörande rörande kärandens yrkande krävs att domstolen har en stark bevisning, dvs. att domstolen är övertygad om de juridiskt relevanta omständigheterna.

För vissa beslut räcker det ibland med att en sannolikhet kan påvisas, särskilt för vissa interimistiska procedurbeslut där domstolen beslutar om procedurfrågor under rättsprocessens gång utan att processen avbryts. För att domaren ska kunna tillämpa en bestämd processregel måste de juridiskt relevanta omständigheterna ha visats vara sannolika, men domaren behöver inte vara övertygad om att dessa omständigheter föreligger. I civilprocesslagen anges inte när det är tillräckligt att visa att omständigheter är sannolika för att en viss bestämmelse ska kunna tillämpas.

2 Bevisupptagning

2.1 Måste en part begära att bevisning tas upp eller kan domstolen ibland ta initiativ till bevisupptagning?

Enligt principen om ett kontradiktoriskt förfarande är det i första hand parterna själva som begär att bevis tas upp.

Domstolen får dock ta upp bevisning på eget initiativ (artikel 7.2 i civilprocesslagen) om den anser att parterna avser att utnyttja yrkandena på ett otillåtet sätt (artikel 3.3 i lagen).

I vårdnadstvister kan domstolen ta upp bevisning på eget initiativ, och är därvid inte bunden av parternas yrkanden; denna möjlighet står till buds även om parterna inte har gjort några yrkanden. Den har också möjlighet att ta upp bevisning trots att parterna inte har åberopat någon sådan, om det är nödvändigt för att skydda barns intressen (artikel 408 i civilprocesslagen).

2.2 Vad händer om en parts begäran om bevisupptagning godkänns?

Domstolen beslutar om vilka bevis som ska tas upp för fastställandet av de avgörande omständigheterna (artiklarna 213.2 och 287 i civilprocesslagen). Den avgör också om parternas begäran om bevisupptagning ska godtas eller avslås och kan också vara skyldig att förordna om upptagande av särskilda bevis på eget initiativ.

Om domstolen i ett beslut godtar parternas begäran om bevisupptagning verkställs detta beslut och bevisningen tas upp. Domstolen är inte bunden av sitt beslut. Den kan under processens gång ändra sitt beslut och ta upp bevis som tidigare har avvisats och även förordna om upptagande av nya bevis (artikel 287.4 i civilprocesslagen).

Bevisningen tas i regel upp under huvudförhandlingen inför den domare som meddelar det slutliga avgörandet (artikel 217.1 i civilprocesslagen). Om det finns vägande skäl kan bevisning på begäran tas upp av en särskild domare vid domstolen (artikel 127.1 i civilprocesslagen). I undantagsfall kan bevisningen också tas upp efter huvudförhandlingen, om domarna beslutar att huvudförhandlingen ska tas upp igen. Detta görs vid behov för att komplettera förhandlingarna eller för att klargöra vissa viktiga frågor (artikel 292 i civilprocesslagen).

2.3 I vilka fall får domstolen avslå en parts begäran om bevisupptagning?

Enligt civilprocesslagen får bara upptagning av sådana bevis som inte är relevanta för avgörandet avslås (artikel 287 i civilprocesslagen), dvs. sådana bevis som inte tjänar till att fastställa de juridiskt relevanta omständigheterna. Det finns dock ingen uttrycklig bestämmelse i lagen om möjligheten att avvisa otillåtna bevis eller sådana bevis som är olönsamma eller omöjliga att ta upp.

En part måste senast till den första huvudförhandlingen ange alla nödvändiga omständigheter för att styrka sina yrkanden, anföra den bevisning som krävs för att fastställa att deras utsagor är sanna och ange hur de förhåller sig till de utsagor och bevis som anförs av den andra parten. Detta innebär att domstolen inte beaktar bevisning som läggs fram för sent av parterna. Parten hindras vanligen av ett sådant yrkande (artikel 286 i civilprocesslagen). Det enda undantaget är mål där parterna kan bevisa att de förhindrades från att lämna in bevisningen till den första huvudförhandlingen av skäl som ligger utanför deras kontroll (artikel 286.4 i civilprocesslagen).

När det gäller otillåtna bevis och bevis som inte går att ta upp gäller dock artikel 3.3 i civilprocesslagen, där det sägs att domstolen inte får bifalla yrkanden från parter om bevisupptagning som strider mot tvingande eller etiska regler.

2.4 Vilka olika bevismedel finns det?

I civilprocesslagen anges följande bevismedel: syn, skriftlig bevisning, vittnesförhör, sakkunnigförhör och förhör med parter.

2.5 Hur går vittnesförhör till? Skiljer de sig från förhör med sakkunniga? Vilka regler gäller för skriftlig bevisning och sakkunnigutlåtanden?

Vittnesförhör: Den som kallas att vittna måste infinna sig på plats och avge vittnesmål, om inget annat anges i lag (artikel 229.1 i civilprocesslagen). Det är parterna som anger vem som ska höras som vittne, och de måste lämna uppgifter om personen och ange vad han eller hon ska höras om (artikel 236 i civilprocesslagen). Vittnen kallas till förhandlingen genom särskild kallelse, där de informeras om sin skyldighet att vittna och om följderna av att utan giltigt skäl utebli från förhandlingen samt om rätt till ersättning för omkostnader (artikel 237 i civilprocesslagen).

Vittnen hörs under huvudförhandlingen. Personer som på grund av ålder, sjukdom eller allvarlig fysisk skada inte kan inställa sig som vittne kan höras i sin bostad (artikel 237.2 i civilprocesslagen). Varje vittne hörs enskilt utan närvaro av de vittnen som ska höras efteråt (artikel 238.1 i civilprocesslagen). Domstolen uppmärksammar vittnet på skyldigheten att tala sanning och inget förtiga samt på följderna av falskt vittnesmål. Vittnet talar först om vad han eller hon känner till om saken. Ordföranden och ledamöterna i rätten samt parterna med företrädare och ombud ställer sedan frågor till vittnet för att pröva, komplettera eller förtydliga vittnesmålet. Om olika vittnesmål skiljer sig åt får vittnena konfronteras med varandra (artikel 239.3 i civilprocesslagen). Enligt civilprocesslagen finns inte längre vittnesed.

Det görs heller ingen åtskillnad mellan vanliga vittnesförhör och sakkunnigförhör i lagen, dvs. inga särskilda processregler gäller. Förhören går till på samma sätt.

Skriftlig bevisning: I civilprocesslagen anges ingen rangordning för bevisens styrka, men skriftlig bevisning anses ändå som det tillförlitligaste bevismedlet. Skriftliga bevis delas in i offentliga och privata handlingar. En offentlig handling är en handling som statliga organ i föreskriven form utfärdar inom sina behörighetsområden eller samma typ av handling utfärdad av en gemenskap med lokalt självstyre, ett företag eller någon annan organisation eller enskild person för utövande av en statlig befogenhet som de ålagts i lag (artikel 224.1 i civilprocesslagen). Privata handlingar är alla handlingar som inte är offentliga. Namnteckningen på en privat handling kan styrkas av ett behörigt statligt organ eller av en juridisk eller fysisk person som utövar offentliga befogenheter (t. ex. notarier). Detta innebär att denna del av handlingen också betraktas som en offentlig handling. Offentliga handlingarnas bevisvärde anges särskilt i civilprocesslagen. En offentlig handling bevisar att det som styrkts eller fastställts är sanningsenligt (artikel 224.1 i civilprocesslagen). Innehållet i offentliga handlingar presumeras vara sant. Det är dock tillåtet att bevisa att omständigheter i en offentlig handling har angetts på ett osant sätt eller att handlingen har upprättats på ett oriktigt sätt (artikel 224.4 i civilprocesslagen). Detta är den enda regel om bevisning som finns i den slovenska civilprocessordningen.

Utländska offentliga handlingar som bestyrkts enligt de berörda reglerna har, under förutsättning av ömsesidighet, samma bevisvärde som slovenska handlingar, såvida inget annat anges i någon internationell överenskommelse (artikel 225 i civilprocesslagen).

I civilprocesslagen finns också regler om företeende av handlingar (skyldighet att lägga fram handlingar). Dessa regler varierar beroende på om handlingen finns hos en part som åberopar den, hos motparten, hos ett statligt organ eller en organisation som utövar offentliga befogenheter eller hos en tredje man (fysisk eller juridisk person).

Sakkunnigförhör: Domstolen tar upp bevisning genom sakkunniga för att fastställa eller klargöra omständigheter som kräver sådan teknisk sakkunskap som domstolen saknar (artikel 243 i civilprocesslagen). En sakkunnig förordnas av domstolen genom ett särskilt beslut. Innan en sakkunnig förordnas får parterna möjlighet att yttra sig. En sakkunnig kan även förordnas av rättsens ordförande eller av en enskild domare, om de har behörighet att ta upp sådan bevisning (artikel 244 i civilprocesslagen). De sakkunniga väljs i regel ut från en särskild förteckning som finns vid domstolen. Sakkunnigarbetet kan även anförtros expertorgan, men bara fysiska personer kan vara sakkunniga. En sakkunnig ska fullgöra sina skyldigheter och lämna utlåtanden och yttrande (artikel 246.1 i civilprocesslagen). Domstolen kan utdöma bötesstraff för en sakkunnig som trots kallelse enligt reglerna inte inställer sig vid en förhandling. Detta gäller också om han eller hon utan giltigt skäl underlåter att utföra sitt arbete (artikel 248.1 i civilprocesslagen). På begäran av den sakkunnige får domstolen entlediga honom eller henne från uppdraget, dock endast av sådana skäl som vittnen kan anföra för att vägra vittna eller svara på en särskild fråga. En sakkunnig får även av andra giltiga skäl (t.ex. överbelastning) på egen begäran entledigas från uppdraget av domstolen. Ett sådant entledigande kan också begäras av en behörig anställd hos det organ eller den organisation där den sakkunnige arbetar (artikel 246.2 och 246.3 i civilprocesslagen). En sakkunnig kan uteslutas på samma sätt som en domare. Det enda undantaget är att en sakkunnig kan vara någon som tidigare hörts som vittne (artikel 247.1 i civilprocesslagen).

En sakkunnig ska lämna utlåtanden och yttranden. Domstolen beslutar om utlåtandena och yttrandena ska lämnas muntligen vid förhandlingen eller även skriftligen före förhandlingen. Domstolen fastställer även tidsfrister för när den sakkunnige ska lämna in sina utlåtanden och yttranden. Om flera sakkunniga har utsetts får gemensamma utlåtanden och yttranden lämnas om de sakkunniga är eniga. Om så inte är fallet lämnar var och en sina egna utlåtanden och yttranden (artikel 254 i civilprocesslagen). Om de sakkunnigas uppgifter väsentligen skiljer sig åt, om ett eller flera utlåtanden är oklara, ofullständiga eller motsägelsefulla i sig eller i förhållande till de undersökta omständigheterna och detta inte kan rättas till genom nya sakkunnigförhör, utförs en ny bevisupptagning med samma eller andra sakkunniga (artikel 254.2 i civilprocesslagen). Om ett eller flera yttranden är motsägelsefulla, om de är bristfälliga eller om det finns rimliga skäl att tvivla på de lämnade yttrandenas korrekthet begärs yttranden från andra sakkunniga (artikel 254.3 i civilprocesslagen). De sakkunniga har rätt att få ersättning för sina omkostnader och arvode för sitt arbete (artikel 249.1 i civilprocesslagen).

2.6 Har vissa bevismedel större bevisvärde än andra?

Vid bedömningen av bevisning gäller principen om fri bevisprövning. Det är domstolen som enligt egen övertygelse avgör vilka omständigheter som ska anses vara bevisade, efter en noggrann och omsorgsfull bedömning av varje enskilt bevis och alla bevis tillsammans och på grundval av resultatet av hela förfarandet (artikel 8 i civilprocesslagen). I Sloveniens civilprocessordning finns inga särskilda lagstadgade och abstrakta bevisregler som anger värdet för bestämda bevis. Ett undantag är dock regeln om värdering av offentliga handlingar (se punkt 2.5).

I praktiken gäller emellertid att skriftlig bevisning är tillförlitligare (men inte starkare) än övrig bevisning, till exempel vittnesmål eller parternas utsagor.

2.7 Är det obligatoriskt att använda ett visst bevismedel för att styrka en omständighet?

I civilprocesslagen finns inga bestämmelser om att vissa bevis eller bevismedel är obligatoriska för att styrka bestämda omständigheter.

2.8 Är vittnen enligt lag skyldiga att avge vittnesmål?

Ja, den som kallas som vittne måste infinna sig på plats och vittna om inget annat anges i lag (artikel 229.1 i civilprocesslagen).

2.9 I vilka fall kan de vägra att vittna?

Som vittne får inte höras den som genom sitt vittnesmål skulle bryta mot sin plikt att skydda officiella eller militära hemligheter, så länge den behöriga myndigheten inte har löst personen från denna tystnadsplikt (artikel 230 i civilprocesslagen).

En person behöver inte vittna om (artikel 231 i civilprocesslagen)

- sådant som han eller hon har anförtrotts i egenskap av partens befullmäktigade ombud,

- sådant som han eller hon i egenskap av religiös bikt-fader har anförtrots av en part eller annan person,
- omständigheter som kommit till hans eller hennes kännedom i egenskap av advokat eller läkare eller i utövandet av något annat yrke eller någon annan verksamhet om han eller hon i dessa fall är bunden av tystnadsplikt.

Ett vittne behöver inte svara på en särskild fråga om det finns vägande skäl. Detta gäller särskilt om svaromålet skulle leda till grov vanära, betydande ekonomisk skada eller åtal för vittnet eller för dennes släktingar i rakt ned- eller uppstigande led eller kollaterala släktingar till och med tredje led. Detta gäller även för vittnets make och personer i svågerlag till och med andra ledet (även efter skilsmässa), deras vårdnadshavare och fosterbarn, adoptivföräldrar och adoptivbarn (artikel 233.1 i civilprocesslagen).

När det gäller fara för ekonomisk skada får en person dock inte vägra att vittna om rättsliga transaktioner där de varit närvarande som vittne, om handlingar som rör tvisteförhållandet och som personen har företagit som tidigare rättsinnehavare eller som ombud för någon av parterna, om omständigheter som rör egendomsförhållanden knutna till familje- eller äktenskapsband eller om omständigheter som rör födelse, ingående av äktenskap eller dödsfall. Vittnesplikt gäller också i de fall då särskilda föreskrifter anger att vittnet måste uttala sig eller lämna ett yttrande (artikel 234 i civilprocesslagen). Ett vittne får inte heller vägra att vittna för att skydda en affärshemlighet om det är nödvändigt att lämna ut vissa uppgifter för att gynna allmänheten eller en annan person, under förutsättning att en sådan fördel uppväger den skada som orsakas av utlämnandet av uppgifter (artikel 232 i civilprocesslagen).

2.10 Kan en person som vägrar att vittna straffas eller tvingas att avge vittnesmål?

Ja. Om ett vittne som kallats enligt reglerna utan giltig anmälan av frånvaro inte infinner sig eller utan tillstånd avviker från den plats där han eller hon ska höras, får domstolen förordna om att vittnet tvångshämtas på dennes bekostnad. Vittnet kan även ådömas böter (högst 1 300 euro). Domstolen får också utdöma böter om vittnet infinner sig, men inte vill vittna eller svara på särskilda frågor efter att ha blivit uppmärksammas på följderna, om domstolen finner att skälen är oerättigade. Om vittnet även efter detta vägrar att vittna får domstolen hålla kvar personen i häkte tills han eller hon frivilligt vittnar eller tills vittnesmålet inte längre behövs, dock längst i en månad (artikel 241.1 och 241.2 i civilprocesslagen).

2.11 Finns det personer som inte får höras som vittnen?

Varje person som kan lämna uppgifter om de omständigheter som ska bevisas kan höras som vittne (artikel 229.2 i civilprocesslagen). Det finns inget krav på rättslig handlingsförmåga för att en person ska kunna vittna. Även barn och personer som helt eller delvis saknar rättslig handlingsförmåga får vittna, under förutsättning att de kan lämna uppgifter om de juridiskt relevanta omständigheterna. Domstolen bedömer i varje enskilt fall om en person kan avlägga vittnesmål.

Parterna i målet och deras juridiska ombud får inte vittna, men däremot andra företrädare (*pooblaščenec*) och intervenienter (*stranški intervenient*).

2.12 Vad är domstolens och parternas respektive roller vid vittnesförhör? När får ett vittne höras med tekniska hjälpmedel, till exempel videokonferens eller andra medier?

I fråga om vittnesförhör, se svaret ovan.

Videokonferenser regleras av artikel 114a i civilprocesslagen. Där anges att domstolen med parternas samtycke kan tillåta att parterna och deras ombud befinner sig på en annan plats under förhandlingarna och genomför rättsförfarandena på denna plats om det finns tillgång till ljud- och videoöverföring mellan den plats där förhandlingarna hålls och den eller de platser där parterna och/eller deras ombud finns. Samma villkor gäller för bevisupptagning genom att höra parter, vittnen och sakkunnigvittnen.

3 Bevisvärdering

3.1 Om en part har skaffat fram bevisning på ett otillåtet sätt, hindrar det domstolen från att lägga den till grund för domen?

Generellt sett får bevisning som erhållits på ett lagstridigt sätt (t.ex. genom olaglig telefonavlyssning) inte användas i civilrättsliga förfaranden. Enligt rättspraxis får sådan bevisning dock användas i undantagsfall om det finns berättigade skäl till detta eller om bevisupptagning är av särskild betydelse för att genomföra en rättighet som skyddas i konstitutionen. Förutom att bevisningen kan ha erhållits på ett lagstridigt sätt är den avgörande faktorn i sådana fall om bevisning som lämnas i civilrättsliga förfaranden skulle kunna leda till nya kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

När det gäller otillåtna bevis och bevis som inte går att ta upp anges i artikel 3.3 i civilprocesslagen att domstolen inte får bifalla yrkanden från parter om bevisupptagning som strider mot tvingande eller etiska regler.

3.2 Kan en parts utsaga användas som bevisning?

Om en partsutsaga ingår som en del av ett yrkande eller en inlaga räknas den inte som bevis. Den betraktas i stället som en framställning av ett sakförhållande, som kräver att parten lägger fram lämplig bevisning. Om utsagan finns i en handling som lagts fram som bevis för en parts påstående betraktas den dock som skriftlig bevisning.

En utsaga som en part avgett under förhör räknas också som bevis, eftersom förhör med parterna också betraktas som bevismedel enligt civilprocesslagen (artikel 257).

Länkar

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Senaste uppdatering: 23/11/2015